

Sygn. akt I 1 Co 153/25

POSTANOWIENIE

Dnia 4 czerwca 2024 r.

Starszy Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym w Rzeszowie I Wydział Cywilny
Seksja ds. Egzekucyjnych
w osobie Moniki Magryś
po rozpoznaniu w dniu 4 czerwca 2024 r.
na posiedzeniu niejawnym
sprawy z wniosku wierzyciela **Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego
S. A. z siedzibą w Warszawie**
przeciwko dłużniczce **Marii Walickiej**
o egzekucję

w przedmiocie skargi wierzyciela Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego
S. A. z siedzibą w Warszawie na czynność Komornika Sądowego przy Sądzie
Rejonowym w Rzeszowie Mirosława Wolanina w sprawie sygn. akt Km 32/20 –
postanowienie z dnia 6 listopada 2023 r. w przedmiocie umorzenia postępowania

postanawia :

- I. oddalić skargę,
- II. oddalić wniosek o obniżenie opłaty egzekucyjnej,
- III. kosztami postępowania skargowego obciążyć wierzyciela.

NA ORYGINALIE
ZA ZGODNOŚĆ
starszy sędzia
Aneta Goryl

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 25.11.2024 r., przekazany do tut. Sądu dnia 08.01.2025 r., wierzyciel Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S. A. z siedzibą w Warszawie zaskarżył postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Rzeszowie Mirosława Wolanina z dnia 06.11.2024 r. sygn. akt Km 32/20 w części tj. pkt 1-3, i wniósł o uchylenie punktów zaskarżonych od do 3 ww. postanowienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Rzeszowie Mirosława Wolanina z dnia 06.11.2024 r., z ostrożności procesowej o ustalenie opłaty stałej w kwocie 150 zł wynikającej z art. 29 ust. 4 ukk lub w drugiej kolejności zastosowanie miarkowania opłaty stosunkowej poprzez jej obniżenie na podstawie art. 48 ust. 1 ukk do 1/3 wysokości tj. do kwoty 14.319,00 zł.

Zaskarżonemu postanowieniu zarzucono naruszenie przepisów postępowania, a to :

1. art. 824 § 1 pkt 4 kpc poprzez wydanie postanowienia opartego na błędnej przesłance w postaci ustalenia, że wierzyciel nie dokonał czynności potrzebnej do dalszego prowadzenia postępowania egzekucyjnego, jak również w postaci błędnego ustalenia, że obowiązek wykonania takich czynności spoczywa na wierzycielu;
2. art. 182 § 1 pkt 5 kpc poprzez uznanie, iż w przypadku braku ustalenia spadkobierców dłużnika istnieje możliwość umorzenia postępowania egzekucyjnego przed upływem lat pięciu, licząc od daty postanowienia o zawieszeniu tego postępowania;
3. art. 770 § 1 kpc poprzez ustalenie w pkt. 1 postanowienia kosztów postępowania egzekucyjnego na kwotę 42.955,63 zł i zarządzenie w pkt. 2 wezwanie wierzyciela do zapłaty ww. kosztów;
4. art. 29 ust. 1 ukk poprzez ustalenie kosztów egzekucyjnych na kwotę 42.945,63 zł i wezwanie wierzyciela do uiszczenia opłaty stosunkowej.

Na uzasadnienie skargi podano, że postanowieniem z dnia 23.01.2020 r. Komornik w sprawie Km 32/20 zawiesił postępowanie egzekucyjne ze względu na śmierć dłużnika Maria Walicka. Następnie dnia 06.11.2024 r. umorzył postępowanie egzekucyjne w sprawie powołując się na podstawę prawną czynności w postaci art. 824 § 1 pkt 4 kpc. Komornik w postanowieniu umarzającym nie wskazał w jaki sposób obliczył 6-miesięczny termin i jakich czynności nie dokonał wierzyciel i z jakiego przepisu wywodzi ten obowiązek.

W przypadku zawieszenia postępowania jego umorzenie jest możliwe tylko po upływie określonego terminu liczonego od daty zawieszenia postępowania (art. 182 § 1 kpc). Żadne postępowanie nie może toczyć się w razie braku jednej ze strony postępowania. Śmierć dłużnika oznacza, że tego dłużnika nie ma i w konsekwencji takiemu nieistniejącemu podmiotowi nie można nadać określonych cech czy właściwości, w szczególności zdolności sądowej.

Fakt bycia przez wierzyciela dysponentem postępowania egzekucyjnego nie może stanowić przekonującego argumentu przemawiającego za przyznaniem wierzycielowi możliwości doprowadzenia do umorzenia postępowania przed upływem pięcioletniego terminu.

W przedmiotowej sprawie Komornik Sądowy winien wezwać wierzyciela do uzupełnienia braku zdolności sądowej strony i następnie powinno dojść do umorzenia postępowania egzekucyjnego na podstawie art. 824 § 1 pkt 2 kpc. Nieuzupełnienie braku w postaci prowadzenia dalszego postępowania egzekucyjnego wobec spadkobierców dłużnika przez wierzyciela w zakreślonym przez Komornika Sądowego terminie powinno doprowadzić do umorzenia postępowania egzekucyjnego na podstawie ww. przepisu.

Artykuł 824 § 1 pkt 4 kpc nigdy nie znajdzie zastosowania w przypadku zawieszenia postępowania egzekucyjnego z powodu śmierci dłużnika. Termin umorzenia musiałby biec od dnia ustania przyczyny zawieszenia. Przyczyną zawieszenia była śmierć dłużnika i oczywiste jest, że tak rozumiana przyczyna nie może ustać i ma charakter trwały. Wstąpienie spadkobierców w prawa i obowiązki zmarłego dłużnika co do zasady może mieć charakter przejściowy.

Wierzyciel nie może być zobligowany przez komornika do wskazanych czy oczekiwanych przez komornika czynności w czasie zawieszenia, a ewentualne dokonanie takiej czynności przez wierzyciela winno wywołać skutek dopiero po podjęciu postępowania.

Nadto w niniejszej sprawie nakład pracy komornika nie uzasadnia naliczenia tak wysokiej opłaty jaka została wskazana w treści postanowienia umarzającego z dnia 06.11.2024 r.

W odpowiedzi na skargę wierzyciela Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Rzeszowie Mirosław Wolanin wniósł o jej oddalenie jako bezzasadnej.

Referendarz Sądowy ustalił, co następuje:

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Rzeszowie Mirosław Wolanin prowadził postępowanie egzekucyjne sygn. akt Km 32/20, przekazane przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Rzeszowie Sławomira Czarnka postanowieniem z dnia 10.10.2019 r. sygn. akt Km 932/19, na wniosek wierzyciela Powszechnej Kasy Oszczędności bank Polski S. A. z siedzibą w Warszawie, na podstawie tytułu wykonawczego – nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Okręgowego w Rzeszowie I Wydział Cywilny z dnia 26 stycznia 2018 r. sygn. akt I Nc 463/17, któremu nadano klauzulę wykonalności dnia 24 czerwca 2019 r.

Postanowieniem o zawieszeniu postępowania art. 819 kpc z dnia 23.01.2020 r. zawieszono postępowanie egzekucyjne w stosunku do dłużniczki Marii Walickiej, z uwagi na śmierć dłużniczki w dniu 05.01.2020 r.

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Rzeszowie Mirosław Wolanin postanowieniem z dnia 6 listopada 2024 r. sygn. akt Km 32/20 postępowanie egzekucyjne w sprawie umorzył w stosunku do dłużniczki Marii Walickiej w oparciu o art. 824 § 1 pkt 4 kpc (pkt 3), ustalił częściowe koszty niezbędne do celowego przeprowadzenia egzekucji na kwotę 42.955,63 zł i obciążył nimi wierzyciela (pkt 1), wezwał wierzyciela do uiszczenia kwoty 42.955,63 zł w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia pod rygorem wszczęcia egzekucji (pkt 3).

Powyższych ustaleń faktycznych dokonano na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach postępowania egzekucyjnego Km 32/20, którym dano wiarę, gdyż ich autentyczność oraz treść nie budziła wątpliwości.

Referendarz Sądowy zważył, co następuje:

Skarga wierzyciela nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 767 § 1 kpc na czynności komornika przysługuje skarga do sądu rejonowego, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej. Dotyczy to także zaniechania przez komornika dokonania czynności. Skargę rozpoznaje sąd właściwy ze względu na siedzibę komornika.

Po myśli art. 770 § 1 kpc dłużnik zwraca wierzycielowi koszty niezbędne do celowego przeprowadzenia egzekucji. Koszty te ściąga się wraz z egzekwowanym świadczeniem. Koszty postępowania egzekucyjnego ustala postanowieniem

komornik wraz z ukończeniem postępowania egzekucyjnego, jeżeli przeprowadzenie egzekucji należy do niego (§ 2).

Stosownie do treści art. 29 ust. 1 Ustawy z dnia 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych (obowiązującym od dnia 01.01.2019 r.) w razie umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela oraz na podstawie art. 824 § 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, wierzyciel obciąża opłata stosunkowa w wysokości 5 % wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania. Jeżeli jednak wierzyciel wykaże, że przyczyna umorzenia postępowania egzekucyjnego wiąże się ze spełnieniem świadczenia przez dłużnika w terminie miesiąca od dnia doręczenia dłużnikowi zawiadomienia o wszczęciu egzekucji albo z zawarciem w tym terminie porozumienia między wierzycielem a dłużnikiem dotyczącego sposobu lub terminu spełnienia świadczenia, opłata ta obciąża dłużnika. Jeżeli spełnienie świadczenia lub zawarcie porozumienia z wierzycielem nastąpiło po upływie miesiąca od dnia doręczenia dłużnikowi zawiadomienia o wszczęciu egzekucji, obciąża go opłata w wysokości 10 % wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania.

W niniejszej sprawie, w ocenie Referendarza Sądowego, opłata stosunkowa została wyliczona w sposób prawidłowy, zgodnie z cytowanym wyżej przepisem art. 29 ust. 1 ustawy o kosztach komorniczych.

Zgodnie z art. 819 § 1 kpc organ egzekucyjny zawiesza postępowanie z urzędu również w razie śmierci wierzyciela lub dłużnika. Postępowanie podejmuje się z udziałem spadkobierców zmarłego – w zakresie w jakim dotyczy ono praw i obowiązków wynikających z działalności gospodarczej – zarządcy sukcesyjnego, jeżeli został ustanowiony zarząd sukcesyjny.

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Rzeszowie Mirosław Wolanin postanowieniem z dnia 23 stycznia 2020 r., prawidłowo doręczonym pełnomocnikowi wierzyciela dnia 03.02.2020 r., zawiesił przedmiotowe postępowanie egzekucyjne z uwagi na śmierć dłużniczki Marii Walickiej w dniu 05.01.2020 r.. Wierzyciel po tym czasie nie poinformował, że podjął działania zmierzające do ustalenia kręgu spadkobierców po zmarłej dłużniczce, nie dołączył żadnego dokumentu potwierdzającego tę okoliczność w postaci np. kopii złożonego wniosku o stwierdzenie nabycia spadku po dłużniczce, nie poinformował o dokonanych ustaleniach. Konsekwencją tego było umorzenie postępowania z uwagi na bezczynność wierzyciela postanowieniem z dnia 6 listopada 2024 r., na podstawie przepisu art. 824 § 1 pkt 4 kpc. Referendarz Sądowy w pełni również

podziela argumentację Komornika Sądowego zawartą w odpowiedzi na skargę wierzyciela.

Wbrew twierdzeniom zawartym w skardze na czynność komornika przepis art. 819 § 1 kpc nie obliguje Komornika Sądowego do wyznaczenia wierzycielowi terminu do usunięcia braku w zakresie zdolności sądowej czy wezwania do dokonania określonej czynności, zaś bezczynność wierzyciela w zakresie ustalenia spadkobierców dłużnika, jeżeli nie są znani i nie ma kuratora spadku, w postępowaniach wszczętych po 08.09.2016 r. powoduje ich umorzenie z urzędu na podstawie art. 824 § 1 pkt 4 kpc (*A. Adamczuk w: M. Manowska (red.), P. Prus, M. Radwan, M. Sieńko, E. Stefańska Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz aktualizowany. Tom II, Warszawa 2022*).

Zgodnie z treścią zaś art. 48 ust. 1 ustawy o kosztach komorniczych dłużnik może złożyć wniosek o obniżenie opłaty egzekucyjnej za egzekucję świadczeń pieniężnych, jeżeli przemawiają za tym szczególne okoliczności odnoszące się do nakładu pracy komornika lub sytuacji majątkowej dłużnika oraz wysokości jego dochodów. W przypadku, o którym mowa w art. 29 albo art. 30, wniosek o obniżenie opłaty egzekucyjnej może złożyć wierzyciel. Opłata obniżona nie może być niższa niż jedna trzecia opłaty należnej na podstawie ustawy, nie niższa jednak niż 200 złotych (art. 48 ust. 5).

Opisana wyżej regulacja wskazuje sposób i zakres sprawowania przez sąd na wniosek stron postępowania egzekucyjnego kontroli wysokości opłaty egzekucyjnej, mającej wpływ na ostateczną wysokość kosztów postępowania egzekucyjnego obciążających dłużnika bądź wierzyciela. Przy czym możliwość miarkowania opłaty egzekucyjnej nie jest zasadą umożliwiającą ograniczenie jej wysokości w każdej sprawie. Sąd posiada uprawnienie do obniżenia wysokości opłaty egzekucyjnej, ale nie stanowi to jego obowiązku, nawet w sytuacji złej sytuacji majątkowej oraz niskich dochodów wnioskodawcy.

Obniżenie wysokości opłaty egzekucyjnej winno być każdorazowo uzasadnione okolicznościami opartymi na konkretnym postępowaniu egzekucyjnym oraz sytuacji stron. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, z uwagi na wyjątkowy charakter, winno być stosowane ostrożnie, na podstawie udokumentowanych przesłanek, gdyż co do zasady koszty egzekucji ponosi ten, kto swoim zachowaniem wywołał ich powstanie (wyrok SA we Wrocławiu z dnia 30.12.2013 r. I ACa 1103/13).

Jednocześnie ustawodawca nie określa zamkniętego katalogu przesłanek uzasadniających obniżenie opłaty egzekucyjnej. Jak wynika z treści art. 48 ust. 1 Ustawy o kosztach komorniczych w szczególności sąd winien wziąć pod uwagę nakład pracy komornika lub sytuację majątkową wnioskodawcy i wysokość jego dochodów. Przy czym wskazane przesłanki nie muszą wystąpić łącznie, zaś ich wymienienie ma charakter przykładowy.

W niniejszej sprawie, w ocenie Referendarza Sądowego, zgodzić się należy ze stanowiskiem Komornika Sądowego, iż w przedmiotowym postępowaniu egzekucyjnym nie można mówić o niskim nakładzie pracy komornika. Nadto nakład pracy komornika zależy przede wszystkim od wskazanego przez wierzyciela sposobu egzekucji.

Trudno się odnieść do przedmiotowego wniosku, gdyż wierzyciel uzasadnił go lakonicznie wskazując, że nakład pracy komornika nie uzasadnia naliczenia tak wysokiej opłaty.

Obniżenia opłaty egzekucyjnej nie uzasadnia również sytuacja majątkowa wierzyciela, gdyż tenże nie dołączył do wniosku żadnych dokumentów uzasadniających, iż jest to wyjątkowo trudna sytuacja materialna oraz wskazujących na wysokość przychodów. Tym samym uniemożliwił Sądowi jej ocenę i ewentualne uwzględnienie przy obniżeniu opłaty egzekucyjnej.

Mając na względzie powyższe orzeczono jak w sentencji postanowienia na podstawie przepisów wyżej powołanych.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 § 1 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc.

NA ORYGINAL...
ZA ZGODNOŚCIĄ
...
Aneta Goryl

